

ABAFÁY-DEÁK CSILLAG

Puttók és a csaj

Művészettörténeti tény, hogy a táblakép keretrendszere elmozdult és szó szoros értelmében is kilépett a keretéből a technikai médiumok fejlődésének, benne az idő újszerű megtapasztalásának hatására. Az internet korában blogolunk, linkeket, képeket, zenét, videót osztunk meg másokkal, felugró ablakok rengetegében, chat-szobákban töltjük az időnket. Miklós Péter, a Tornyai János Múzeum igazgatója, a zsűri tagja így fogalmazott: A zsűrizésben az egyik fő szempont az, hogy az ábrázoló és a realitáshoz kötődő látásmódnak és a nemzetközi trendekbe, a korunk tendenciájába beilleszkedő fiatal és kísérletező alkotóknak egyaránt teret biztosítsanak. König Frigyes rector emeritus, az MKE tanszékvezető egyetemi tanára megnyitójában örömet fejezte ki, hogy az egyeteméről kikerült számos alkotó (Y-generáció!) jelentkezett műveivel a seregszemlén.

A zsűri 700 műből meríthetett. Képiró Ágnes, a Tornyai János Múzeum művészettörténésze, a tárlat társkurátora, a zsűri tagja szerint 434 festmény, 110 plasztika, 113 grafika, egyéb és multimédiás kategóriában 27 mű érkezett be az ország szinte minden pontjáról. Az Alföldi Galériába nagyjából 200 alkotás fér el úgy, hogy azok ne zavarják egymást. A hétszáz alkotásból végül 115 festmény, 35 plasztika és 33 grafikai mű mellett kilenc egyéb kategóriájú, más műfajba nem sorolható alkotással találkozhat a közönség az Alföldi Galériában.

Gresa Márton maga is *A szimulákrum* címet adta egyik művének, talán ezzel is utalni szándékozott Baudrillard szimulákrum-elméletére. Szabó Klára Petra díjnyertes alkotása is egyszerre megjelölés, felszámolás, építés és lebontás, állítás és tagadás (*Lenin, Felszabadulási emlékmű – Iván szobor, Tanácsköztársasági emlékmű*). Kósa János úgy összegez, teremt újjá (*The Accolade, Stańczyk, Művészettörténet*), hogy visszanyúl a klasszikus festészet formai és stíluslemeihez, és kombinálja azokat a tudományos fantasztikus filmekből ismert megvilágításokkal és színhasználatokkal és az internet világból ismert virtuális ábrákkal vagy a populáris ábrázolások motívumaival. Mintegy vizionálja a művészet halálát egy elgépiesedett korszakban, de újragondolja maga számára a festés lehetőségeit.

Kecső Endre műve egy kicsit punkos, egy kicsit laza, látni benne némi iróniát Botero világa és a vallási jelképek és figurák iránt. A művész az egyik puttó intim testrészét nem takarja el, mint a reneszánsz idején tették, ezzel is jelezve, más világban élünk, a meztelenség nem tabu. A csaj sem a mai női modelleket idézi, hanem Rubens, Rembrandt, Botero női alakjait.

A közéleti cselekvésben és a művészetben közös a szabadság szeretete – fogalmazta meg Márki-Zay Péter polgármester, akitől Szabó Klára Petra vehette át Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város fődíját és a Tornyai-plakettet. A képzőművész személye egyaránt jelenti a vásárhelyi és fiatal alkotók jelenlétét, de a tradíciók követését is. A korábban többször díjazott, érzékeny akvarellfestményeiről ismert alkotó 2007 óta jelen van az Őszi Tárlatokon, többször

* 66. Vásárhelyi Őszi Tárlat (VOT) (2019. 10. 05. – 2019. 12. 01.) Alföldi Galéria (6800 Hódmezővásárhely, Kossuth tér 8.)

díjazták. Az állandóan kísérletező Szabó Klára Petra legújabb sorozatával a vasfüggöny leomlásának 30. évfordulójára helyi témával állít emléket. A rendszerváltás időszakában elmozdított köztéri szobrokról (*Felszabadulási emlékmű – Iván szobor, Lenin, Tanácsköztársaság-emlékmű*) készített parafrázisokon egy letűnt korszak plasztikai tűnnek fel újra és újra a thermofesték és az időzítőhöz kötött hőpanelek alkalmazásának köszönhetően, amely különleges anyag és technika: a hőmérséklet változása nyomán láthatóvá válnak az addig láthatatlan festményrészletek is. Az Életműdíjat Ilona Keserü Ilona festőművésznak ítélte a zsűri, míg a Rudnay Gyula Művészeti Ösztöndíjat Kármán Dániel képzőművész érdemelte ki.

Szurcsik József Munkácsy-díjas grafikus- és festőművésznak Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Endre Béla mesterdíját ítélte a tárlat zsűrije, míg a Galyasi Miklós nívódíját Kósa János Munkácsy-díjas festőművész vehette át. A Fialat Festők Nívódíját Gresz Márton festőművész, a Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozatának díját Parada Zoltán szobrászművész. Verebes György Munkácsy-díjas festőművészt az Emberi Erőforrások Minisztériuma díjával ismerték el. Jagicza Patrícia Linda festőművész a MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft., Fekete László képzőművész a Csongrád Megyei Önkormányzat, míg Szabó Ábel festőművész a Csongrád Megyei Önkormányzataiért Alapítvány díját vehette át a megnyitón. A Mártélyi Alkotóházban rendezett művésztalálkozón a MANK átadta a Hódmezővásárhelyi Művésztelep műtermeinek kulcsait: Kotormán Norbert, Radics Márk, Sonkoly Tibor és Szabó Klára Petra művészeknek.

Számos mű témája a hiány, az üresség, a csend. A kiállításban vannak fizikailag nagyon hasonló munkák, azonban a jelentésük sok esetben eltérő. Néhány objekt (pl. Kulcsár Irisz *Utazók*, Albert Ildikó *Az utolsó – klímakatasztrófa*) finoman provokálja a nézőjét, hogy gondolkodjon el a művészet hatáiról, a társadalmi jelenségek hatásairól. Ezek a művek szellemileg és vizuálisan dióhéjba sűrítik a világot, addig Popovics Lőrinc *Lélekvitorlás* (P. Szabó Ernő emlékére), *Principium* műve, Romány László *Magány*, V. Nagy Nándor *Dimenziók – Idő és tér találkozása*, Kotormán Norbert *Az univerzum úszója* c. alkotása olyan, mintha a világmindenségbe, a belső kozmoszba hatolnánk be. Az időt szólítja meg Tenk László is, sajátos időutazás ez (*Az időről és a folyóról; Cseresznyefa, ősz; Út a ködbe*) a jelenbe, a természetbe. Emlékezés, sőt őrzés és újrafelfedezés, amelyben ott van a dolgokra, a természetre való rácsodálkozás is. Kármán Dániel *A mi időnk* I–IV. sorozata a társas létre, családra, barátságra, szerelemre is utalhat, figurái elmosódott, arctalan árnyalakokká váltak.

A belső szabadság, a kultúra utáni igény és aggodalom, sőt felelősség számos alkotásban megjelenik. Visszatérő toposzokat is láthatunk, az elmúláshoz köthető motívumokat, életérzéseket: Kéri Imre *Rembrandt tiszteletére* I–VI. rézkarcsorozata, Földi Péter *Szántás a kút körül – Nap a kútban, Áldozóhely a szántás szélén*, Fehér László *Kavicsokon, Cím nélkül*, Koczor Attila *Miért nem kezdhetjük újra? Ugrás a semmibe?* (Yves Klein) Életképek sorjájának, mintha az üresség uralná a világot (László Dániel *Békásmegyer végállomás*, Kőhegyi Gyula *A múlt relikviái*, Szabó Dániel *Valahol Szaúd-Arábiában, Külvárosi magány*).

Nagy Attila *Drift*, *Jet-ski* plasztikája a felgyorsult idővel, száguldó életünkkel szembesít bennünket. A meditatív és transzcendens érzés-gondolat világát foglalja keretbe több művész is. Szepessy Béla *Sorsok és erények*, Kováts Tamás Vilmos *Tanítványok*, Verebes György *Három, Itt vagyunk, Szentély*, Jászai Sándor *Várákozás*, Máté Hunor *Kapu* I–II. plasztikája, Boldi *Tengernéző* márványszobra, Sipos Boglárka *Santa Lucia* című fametszete. Számos portrét láthatunk. Jagicza Patrícia Linda *Doppelgänger*, *Melankólia* című alkotásán mintha fejük-

nél összenőtt szíami ikreket látnánk. Jelen van az ötlet és a könnyed humor is: Tayler Patrick *Nicholas Kórus*, Varga-Amár László *Büsztök Necker-kockával*. Mosolygunk, vesszük a lapot. Csernus Tibor hatása máig érő, elég utalni Takáts Márton *Café, Breakfast Time (Riyadh)*, Rózsa Luca Sára *You could sit in my lap like I could in yours*, Gresa Márton *A szimulákrum* vagy Kósa János műveire.

Váli Dezső évekre képes elmerülni néhány számára egyre jelentéstelibb alapkérdés tanulmányozásában. Ezek lehetnek olyanok, mint a hideg-meleg kontraszt, az átmenet, a belső fény, a modellálás vagy az „egy ülésre”, illetve a rétegesen és érlelve festett kép problematikája. Az elmélyüléshez tökéletesen elégségesnek mutatkozik a festészet alaptémának a használata: a műterem.

Az önértelmezések (ars poeticák), a saját identitás megfogalmazásai karakteres képeket, szobrokat hoztak létre: Király Gábor *Kertben, halakkal, Bejárónő*, Kovács Péter Balázs *Őrlődő viszony* X. Találkozni hatásvadászó címmel is: Schmidt Klaudia *Pezsgős üveggel verte halálra lakótársát egy ásothalmi férfi*. Meghökkenítő illusztráció Mészáros Sándor *Vásárhelyi arcok* I. c. alkotása. Paráda Zoltán büsztjei (*Fekve, Őnarckép* II., *Lefelé*) mozgalmasságukkal a zaklatott pszichés állapot kifejezői. Drabik István szoborportréi (*Csillagszemű. Lángosképű*) és Gaál József festményei (*Voyeur* I–II.) nagyfokú rokonságot mutatnak, mindkét művész a torzítások eszközével él. Lőrincz Tamás *Festmény 2008–2019 – Akt növényvel* női figuráját felismerhetetlen, passzív, kiszolgáltatott helyzetben látjuk. Szabó Menyhért műgyanta figurái (*Crossover* I–III.) a mai szépségideál eszményét tagadják, a hősideál lefokozásával az emberi test elesettségét, romlását hangsúlyozva, egy groteszk panoptikum világát idézik fel.

A tájképek közül Szurcsik József alkotásait (bennük az arányokat, a felületeket és a fényárnyék viszonylatokat, a kontúrokat és a formák terét, téri helyzetét) emelném ki, *Terra tortura* I–III. (*Fekete füst, Romantikus tájégő házzal, Füst*). A föld kínváltását látjuk, sőt kínszenvedését, ember általi inkvizícióját. Mai tapasztalat ez, sőt még inkább a jövőnk is.

Hagyomány, hogy a képzőművészeti seregszemle megnyitóját követően az előző évi Őszi Tárlat kiemelt díjazottjai önálló tárlattal mutatkoznak be. A tavalyi Tornyai-plakettes Ámmer Gergő szobrászművész, a Fialat Festők Nívódíját elnyert Rózsa Luca Sára és a Rudnay-ösztöndíjas Kaliczka Patrícia festőművész alkotásait a Tornyai János Múzeumban láthatta a közönség.